

Sygn. akt VU 54/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 grudnia 2015 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. W. prawo do emerytury poczynając od dnia (...) 2015 roku,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz S. W. kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 54/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 grudnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił S. W. prawa do emerytury, podnosząc

w uzasadnieniu, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganych przepisami 15 lat pracy

w warunkach szczególnych. Organ rentowy do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresów zatrudnienia od dnia 1 września 1970 roku do dnia 31 maja 1992 roku w Państwowym Ośrodku (...) w R. oraz od dnia 1 czerwca 1992 roku do dnia 31 maja 1994 roku i od dnia 30 sierpnia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1994 roku w N. (...) w R., gdyż przedstawiona dokumentacja nie wskazuje na wykonywanie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, a stanowisko mechanik napraw pojazdów samochodowych nie znajduje potwierdzenia w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

W odwołaniu wniesionym w dniu 17 grudnia 2015 roku S. W. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że w okresie zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w R. ubezpieczony wykonywał pracę mechanika kanałowego zajmującego się remontami samochodów ciężarowych, w szczególności (...).

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, powielając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 14 grudnia 2016 roku ubezpieczony sprecyzował roszczenie domagając się zaliczenia do do pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 31 maja 1992 roku.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił co następuje:

Wnioskodawca S. W., urodzony (...), w dniu 7 listopada 2015 roku złożył wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych)

Wnioskodawca legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. okresem ubezpieczenia w łącznym rozmiarze 25 lat i 11 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy żadnych okresów zatrudnienia.

(dowód: decyzja z dnia 9 grudnia 2015 roku, k. 40 akt emerytalnych)

S. W. w okresie od dnia 1 września 1970 roku do dnia 31 maja 1992 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Państwowym Ośrodku (...) w R..

W wystawionym świadectwie pracy pracodawca ubezpieczonego wskazał, że w okresie zatrudnienia zajmował on kolejno następujące stanowiska:

- od dnia 1 września 1970 roku do dnia 30 czerwca 1973 roku – uczeń praktycznej nauki zawodu,
- od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 października 1974 roku – mechanik samochodowy,
- od dnia 2 listopada 1976 roku do dnia 31 maja 1992 roku – mechanik pojazdów samochodowych (monter pojazdów samochodowych).

W okresie od dnia 29 października 1974 roku do dnia 7 października 1976 roku ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 31 maja 1992 roku, k. 1, angaż z dnia 1 lipca 1979 roku, k. 9, umowa o pracę, k. 12 w aktach osobowych wnioskodawcy, książeczka wojskowa, k. 12 – 16 akt emerytalnych)

W dniu 30 czerwca 1973 roku wnioskodawca ukończył praktyczną naukę zawodu mechanika samochodowego i z dniem 1 lipca 1973 roku rozpoczął pracę na stanowisku mechanika samochodowego w Państwowym Ośrodku (...) w R.. Przedmiotem działalności wyżej wymienionego przedsiębiorstwa było dokonywanie kapitalnych remontów samochodów ciężarowych z całej Polski. Były to w głównej mierze samochody ciężarowe marki S. i K.. Rocznie przedsiębiorstwo naprawiało około tysiąca pojazdów. Państwowy Ośrodek (...) w R. zatrudniał około stu pracowników, którzy byli podzieleni na brygady. Brygada, w skład której wchodził odwołujący zajmowała się naprawą podwozi samochodów w ramach remontów gwarancyjnych, pogwarancyjnych i bieżących, wyłącznie w kanale remontowym. Byli to tzw. mechanicy kanałowi. Nadwoziami pojazdów zajmowała się inna brygada. Wnioskodawca pracował na hali, na której znajdowały się dwa duże kanały remontowe o długości umożliwiającej jednoczesną naprawę co najmniej dwóch pojazdów. Ubezpieczony wymieniał zawieszania, skrzynie biegów, naprawiał układy hamulcowe, przekładnie główne, sprzęgła, mosty i wały napędowe oraz resory W zakres wykonywanych przez niego czynności wchodziło także smarowanie podwozi.

W całym okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał swe obowiązki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie w kanale remontowym. Naprawą wyjmowanych przez niego części, takich jak choćby skrzynie biegów, zajmowała się brygada pracująca w warsztacie. Po dokonaniu niezbędnych napraw, części były ponownie montowane

przez skarżącego. Wnioskodawca świadczył swe obowiązki na jedną zmianę, od godziny 7.00 do godziny 16.00 i nie wykonywał żadnych innych prac. Nie był delegowany do wykonywania obowiązków w warsztacie.

(zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 2:56 do minuty 15:41, zeznania świadka A. G., nagranie od minuty 17:05 do minuty 22:43, zeznania świadka G. K., nagranie od minuty 22:43 do minuty 29:15, protokół z rozprawy z dnia 14 grudnia 2016 roku, k. 20-21v akt sprawy)

Wnioskodawcy nie zostało wystawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

zważył co następuje :

Odwołanie jest uzasadnione, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami,

o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, a od 1 stycznia 2013 roku nie wymaga się już rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko

wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15 - letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu (nie budzi wątpliwości, że wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, oraz ukończył 60 lat).

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Państwowym Ośrodku (...) w R. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie, tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach za ten okres zatrudnienia.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostą temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków: A. G. i G. K., którzy pracowali wspólnie ze skarżącym. A. G. był bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego nadzorującym naprawę podwozi samochodowych. Z kolei G. K. podobnie jak ubezpieczony zajmował stanowisko mechanika pojazdów samochodowych i był najstarszym pracownikiem brygady. Tym samym wyżej wymienieni posiadali dokładną i kompletną wiedzę co do zakresu obowiązków wnioskodawcy i miejsca ich wykonywania. Sąd Okręgowy uwzględnił także zeznania samego wnioskodawcy, albowiem nie były one sprzeczne z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Analiza zeznań świadków i wnioskodawcy oraz dokumentów osobowych prowadzi do wniosku, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 31 maja 1992 roku. Wprawdzie w świadectwie pracy oraz dokumentach pracowniczych z tego okresu stanowisko wnioskodawcy jest określane jako mechanik samochodowy i mechanik (monter) pojazdów samochodowych, nie mniej o szczególnych warunkach pracy nie decyduje nazwa stanowiska – jak chce organ rentowy – ale rodzaj rzeczywiście wykonywanej pracy. A ta - jak to Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków i samego ubezpieczonego polegała na dokonywaniu napraw podwozi samochodów ciężarowych oraz wymienianiu części i podzespołów w kanale remontowym.

Zgromadzony bowiem w toku postępowania materiał dowodowy w postaci zeznań świadków jednoznacznie potwierdził, że ubezpieczony dokonywał napraw podwozi samochodów ciężarowych wyłącznie w kanałach remontowych. Były to w głównej mierze samochody ciężarowe marki S. i K.. Powyższa okoliczność została potwierdzona przez kompatybilne i zgodne zeznania świadków. W tym miejscu trzeba podkreślić, że Państwowy Ośrodek (...) w R. zatrudniał około 100 mechaników remontujących około tysiąca pojazdów rocznie. Prowadzenie działalności o tak szerokim zakresie wymagało stworzenia struktury organizacyjnej i wydzielenia brygad o

stałym zakresie wykonywanych czynności. Z uwagi na specyfikę dokonywanych napraw, musiały być one przez wnioskodawcę wykonywane właśnie w kanale remontowym. Świadczenie zgodnie zeznali, że ubezpieczony nie świadczył żadnych czynności w warsztacie. Jeżeli zaistniała konieczność dokonania naprawy poza kanałem remontowym, to ubezpieczony przekazywał uszkodzoną część innej brygadzie, a jego czynności ograniczały się jedynie do wymiany elementów. Również naprawą nadwozi samochodów ciężarowych zajmowali się inni pracownicy. Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne stanowisko ubezpieczonego, który podnosił, że prac poza kanałem remontowym nie wykonywał.

Zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega także służba wojskowa, którą ubezpieczony odbywał w okresie od dnia 29 października 1974 roku do dnia 7 października 1976 roku. W tym zakresie wskazać należy, że art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) stanowił, że okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Od 1 stycznia 1975 roku wskazany przepis otrzymał natomiast treść, zgodnie z którą czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Przepisy te, na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się – z zachowaniem ciągłości pracy – do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby, a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 6 kwietnia 2006 roku III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/10, z dnia 25 lutego 2010 roku. II UK 219/09, LEX nr 590248 oraz z dnia 17 maja 2012 roku w sprawie I UK 399/11, LEX Nr 1211140).

Stanowisko to znajduje pełne potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13 Biul.SN 2013/10/24, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Mając na uwadze, że ubezpieczony po odbyciu służby wojskowej kontynuował zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy na tożsamym stanowisku, a do zakładu pracy wrócił przed upływem 30-dniowego terminu, Sąd Okręgowy zaliczył okres pełnienia służby wojskowej do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że w okresie od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 31 maja 1992 roku ubezpieczony wykonywał prace mechanika w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, to jest na stanowisku wymienionym są w wykazie A, dział Dział XIV, poz. 16, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Podlegający zaliczeniu okres pracy w P. Ośrodku (...) wraz z okresem odbywania służby wojskowej przekracza wymagany, piętnastoletni czas pracy w warunkach szczególnych.

Jednocześnie wnioskodawca spełnił pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat) i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Należy zatem uznać, że żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z dniem osiągnięcia wieku 60 lat, gdyż była to ostatnia przesłanka, od spełnienia której zależało jego prawo do emerytury.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał S. W. prawo do emerytury, poczynając od dnia (...) 2015 roku (punkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 oraz § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. 490 ze zm.).